

tot de richtlijnen van de Dordtsche Kerkenordening. Afgewezen.

1906. Plan tot invoering van een „grootte Synode” aangenomen.

1907. Verworpen.

1908. Verwerping reorganisatie-plan van het synode-lid Ds O. Schrieke.

1914. Idem reorganisatie-voorstel Dr F. J. Los.

1915. Voorstel der Utrechtsche Hoogleraren inzake een „modus vivendi”. In beginsel aangenomen.

1917. Voorstel van de baan geschoven.

1918. Voorstel van de Vereen. van Vrijzinnig-Hervormden tot opening van de mogelijkheid, filiaal-gemeenten te stichten. Verworpen.

1923. Het Convent van Gereformeerde Kerkeraden verzoekt, dat de Nederduitsch Geref. Gemeenten (Gereformeerde Bond) zich zelfstandig mogen organiseren, alleen door stoffelijke banden verbonden blijvend aan de Herv. Kerk. Verworpen.

1927. Op verzoek van de Confessioneele Vereeniging besluit de Synode een Commissie voor reorganisatie te benoemen. Zij stelt een ontwerp op.

1930. Ontwerp verworpen.

1930. Oprichting van „Kerkherstel” onder voorzitterschap van Prof. Hiltjema. Confessioneele en rechts-ethische. Reorganisatie naar de beginselen der Belijdenis.

1931. Oprichting van „Kerkopbouw”. (Moderamen: Prof. Brouwer, Prof. Kohnstamm, Prof. v. d. Leeuw, Dr Korff, Ds O. Noordmans, Ds Zeydner e.a.). Ethische en rechts-vrijzinnigen; geen confessioneele binding, geen leertucht, doel: het kerkelijk bewustzijn te verlevendigen en daardoor tot nieuw kerkelijk leven te geraken.

1932. Voorstellen van een door de Synode benoemde Commissie „tot vredig samengaan der richtingen” door de Synode verworpen.

1933. Voorstel van Kerkherstel om te komen tot een grootte Synode als eerste stap op den weg naar een belijdende kerk, door de Synode verworpen.

1935. Synode verworpt het Ontwerp van Kerkopbouw tot reorganisatie, dat o.a. bedoelde: aansluiting aan de historische belijdenis der Kerk; bredere vergaderingen; kerkelijke inschakeling van: zending, oecumenisch contact, sociale belangen; instelling van huisgemeenten met eigen prediking; godsdienstonderwijs, herderlijke zorg (niet Sacramentsbediening); tucht bij zoodanige afwijking, dat het karakter der kerk als kerk van Christus daardoor in gevaar gebracht wordt.

1935. Overeenstemming tusschen Kerkherstel en Kerkopbouw.

1936. Accoord tusschen Kerkherstel, Kerkopbouw en Synodale Commissie van informatie.

Met dit accoord wordt het einde van de „Besturen-kerk” naar vrij algemeen geoordeeld wordt, ingeluid. Men wil van de reglementaire administratie-Synode af.

1936. De Synode besluit tot een Reorganisatie-commissie, die ernstig rekening heeft te houden met het accoord. Ontwerp der Commissie bevat o.a.: „Wezen en doel der Ned. Herv. Kerk, tot uiting gebracht in haar historische belijdenisgeschriften en liturgische formulieren, sluit in voor al haar lidmaten: (5e) de zorg voor haar belijdenis door hervorming en handhaving” (dit laatste achteraan om niet te veel nadruk te krijgen);

geen huisgemeenten, maar verscheidenheid en eenheid (dat wil zeggen: plaatsbereiding voor de vrijzinnigen);

opzicht over bijzondere ambtsdragers opgedragen aan Prov. Kerkvisitatoren en één Algemeenen Kerkvisitator (Moderator); tucht oefening door Classis-vergadering;

procedure, te volgen bij herziening of aanvulling der liturgische formulieren en hervorming der belijdenis.

1938. Synode aanvaardt Ontwerp. Tegen: grootste deel Geref. Bond, onder Confessioneele: groep-Lingbeek, voorts linkervleugel Kerkopbouw en Vrijzinnigen.

Provinciale Kerkbesturen en Classicale vergaderingen in meerderheid tegen 't Ontwerp.

Synode verworpt reorganisatie-voorstel niet en neemt 't ook niet aan — draagt uitwerking der door de classicale vergaderingen geopperde ideeën over aan Synodale Commissie. Deze vergadert met de kerkelijke hoogleraren. Drie rapporten aan de Synode — deze verworpt ze alle.

1940. Initiatief van Prof. Kraemer. Actie voor Gemeente-opbouw. Subcommissie's, werkgroepen, raden. „Richtingsgesprek”: alle richtingen van de apostolische grondstelling (het dienen) afgeweken, daarom moeten alle richtingen in de kerk elkaar getuigend ontmoeten en 't gesprek openen.

1944. De Algemeene Synode, zichzelf willende opheffen, geeft uit een „Ontwerp-regeling” voor het bijeenroepen van de Nederlandsche Hervormde Kerk in generale Synode. Artikel I: „De (Generale) Synode heeft, in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift en staande op den bodem der belijdenisschriften, inzonderheid tot taak: (a) de Kerkorde voor te bereiden en vast te stellen.”

In de additionele artikelen: Instelling Commissie voor Ontwerp-Kerkorde. Als haar arbeid aan de Synode behaagt, stelt de Synode de Kerkorde in eerste lezing vast. Daarna worden gevraagd consideratie's der Classicale Vergaderingen en de in de nieuwe Kerkorde genoemde instantie's. De Synode overweegt, na het binnenkomen der consideratie's of het Ontwerp

wijziging en aanvulling behoeft. Vervolgens verdubbeling der Synode, uiteindelijke vaststelling der nieuwe Kerkorde; aanvaarding van 't Ontwerp als  $\frac{2}{3}$  van de uitgebrachte stemmen er vóór is.

1947. De Commissie voor de kerkorde is met haar Ontwerp gereed.

1948. De Kerkorde in eerste lezing door de Synode aangenomen met algemeene stemmen.

Met intense belangstelling hebben velen uit onze Kerken vooral in de laatste jaren het gebeuren in de Hervormde Kerk gadegeslagen. En steeds weer drong zich de vraag op: zal, nu er een nieuwe Synode komt, het in 1834 neergeschreven en sindsdien niet vergeten „totdat” eindelijk in vervulling gaan?

De groote „doorbraak” begint feit te worden. Het oude bouwvallige huis wordt gesloopt. De leus is thans: „kerk-opnieuw”. Wordt de zin van het „totdat” verwezenlijkt?

## De Heere, Mozes' zachtmoedigheid corrigeerend

En de HEERE hoorde het.

Doch de man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle menschen die op den aardbodem waren.

Numeri 12:2e en 3.

Is het de bedoeling der Schrift, Mozes, den man Gods, zeer te prijzen, vanwege die schoone deugd der zachtmoedigheid, waarmee hij gesierd is boven andere menschen, wie ge ook maar naar voren zoudt doen treden?

Ik geloof daar niets van. Want de zin, welke dezen karaktertrek van Mozes vermeldt, wordt ingeleid met het een tegenstelling makende „doch”. Dat wil zeggen: de Schrift zet hier twee dingen tegenover elkaar: enerzijds: „de HEERE hoorde het.....”; anderzijds: „doch de man Mozes was zeer zachtmoedig.....”.

Wat zit daar achter die tegenstelling?

Wát hoorde de HEERE?

Waarom volgt daar dan: „doch Mozes was zoo zachtmoedig”?

Let nu op het verband.

De HEERE, voor Wiens ooren niets verborgen is op den ganschen aardbodem, Die met heiligen ijver bovendien toeziet op wat er in Zijn Kerk hier beneden gebeurt, heeft iets moeten hooren, wat diep droevig is, en goddeloos.

Mirjam en Aäron zijn bezig, secte en multerij aan te richten in de Kerk. De hoofdaanstichtster daarbij is Mirjam, die thans reeds om ende bij de 95 jaar is. Ze houdt een toornige zusterlijke philippica tegen haar jongsten broer. En die is niet malsch!

Wat is er gebeurd? Ge leest in het hoofdstuk van onzen tekst, dat Mirjam tegen Mozes uitvaart: „ter oorzaak van de vrouw, de Kuschietische, die hij genomen had”.

Meér dan deze mededeeling hebben we niet over dit feit. Of Zippora op dit moment gestorven was (zij kan in elk geval niet met de „Kuschietische”, een zwarte vrouw, afstammeling van Cham dus, bedoeld zijn, want zij was een Midianietische, een nazate van Abraham en Ketura) en Mozes opnieuw gehuwd is — dan wel of Israëls leidsman zich op dit tijdstip zijns levens een „tweede hulpe tegenover zich” genomen heeft, en dus de zonde van bigamie begaan..... we weten het niet, en de Schrift laat ons in onzekerheid.

In elk geval: Mirjam toont hierover vermanend tegen hem.

Ja, dóét ze dat? Ge leest er geen woord van in de Schrift! Als deze den inhoud van het vermaan mededeelt, dan blijkt het over een heel ander punt te handelen. Dan gaat het over de leiding der Kerk.

„Heeft dan de HEERE alleen maar door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken?” Ziedaar het thema der zusterlijke philippica.

Ge hoort het: de Kuschietische is uit haar gezichtsveld verdwenen. 't Gaat alleen over de vraag: door wie spreekt de HEERE? Dat wil zeggen: wie leidt nu eigenlijk Zijn volk? Mozes alleen? Of ook Aäron en ik? Ik, die toch bij de Scheifzoe de reien der God-lovende vrouwen presideerde! Ik, die u, Mozes, toch uit „de klauw van het beest” gered heb!

Wat is dat nu? Zusterlijke jaloezie? Oneenigheid in den leidenden kring der Kerk? Mozes, ge hebt gelijk, dat ge 't maar over uw kant laat gaan! Ge trekt nu het voordeel van de deugd, die u siert! Lijdt dit onrecht maar, zachtmoedige! Ge zult er wél bij varen.

Maar wacht even, gij, die zóó exegetiseeren mocht. Let op die tegenstelling. Op dat woordje doch. De HEERE hoort het. Doch Mozes, die super-zachtmoedige, is niet van plan, te protesteeren: laat Mirjam maar uitzagen!

En let op het vervolg der geschiedenis.

Hier is meer aan de hand dan familie-ruzie. Hier is een poging tot „Kerkscheuring”.

De HEERE hoorde het. En Hij daagt die drie — de zuster met haar twee broers — voor Zijn aangezicht. Tot de tent der samenkomst. Op heiligen grond. Want dit is niet maar een broedertwist — dit is een rechtsgeding, waarin de eer des HEEREN betrokken is. Het gaat hier om den Christus. Dat zeg ik niet,

We zullen zien. Het gaat niet aan, in kort tijdsbestek heel het Ontwerp-Kerkorde te behandelen. In zeer groote lijnen is dit elders geschied.<sup>5)</sup> Ik wilde mij bepalen tot hetgeen<sup>6)</sup> genoemd is het wezen der kerk, ook: een geweldige terugkeer naar de Bijbelsche taak der Kerk<sup>7)</sup>, tot hetgeen de doorbraak, naast nieuwbouw, eigenlijk bedoelt, n.l. het „apostolische”, de wil om de wereld te bereiken en de buitenkerkelijken de kerk binnen te halen,<sup>8)</sup> m.a.w. het Apostolaat.

Enkele opmerkingen zou ik willen maken over den zin van het Apostolaat, zijn confrontatie met de Belijdenis en zijn achtergrond.

P. D.

<sup>5)</sup> De Reformatie, 23e Jrg. nr 22.

<sup>6)</sup> A. A. van Ruler, Het apostolaat der kerk en het ontwerp-kerk, Callenbach, Nijkerk, bl. 68.

<sup>7)</sup> A. J. Bronkhorst in „De Herv. Kerk”, 4e Jrg. nr 17.

<sup>8)</sup> G. P. v. Ittersson in „De Geref. Kerk”, 59e Jrg. nr 2989.

### UIT DE SCHRIFT

maar de Schrift. Want het woord, dat de HEERE van Mozes spreekt: „Alzoo is Mijn knecht Mozes niet, die in Mijn gansche Huis getrouwd is”, haalt de Heilige Geest in den brief aan de Hebreërs (3:2) aan met het oog op den Zoon.

En nu zien we, waar het om gaat in deze z.g. familieveete.

Met haar (misschien wel gerechtvaardigde) verstoordheid om dat vreemdsoortige huwelijk camoufleert Mirjam datgene, wat haar in feite drijft: opstand tegen het van God gestelde gezag. Zij laat daarmee den satan in haar hart werken. Die gebruikt haar als instrument, om den Christus naar de hielen te bijten. Het gaat maar niet om een hetze tegen den persoon Mozes, maar om rebellie tegen den ambtsdrager des HEEREN, den profeet, zooals er nooit onder Israël één is opgestaan (zoo staat het ergens in Deuteronomium). En dat mag de zachtmoedige Mozes niet over zijn kant laten gaan, want dat raakt de eer van den Christus.

Daarom corrigeert de HEERE Mozes' zachtmoedigheid.

Want zachtmoedigheid is een schoone deugd — wie zou het ontkennen mogen? Heeft Christus zelf niet gezegd: „Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben.....”?

Maar zachtmoedigheid kan een „ondeugd” zijn, wanneer men zich zoo door haar laat leiden, dat men het recht des HEEREN laat vertrappen. Dan staat ze den HEERE in den weg.

Zeker, we lezen er hier niets van, dat Mozes een berisping krijgt.

Maar reeds het feit, dat de HEERE „haastelijk” het drietal voor Zijn aangezicht tot de Tent der Samenkomst, citeert, spreekt boekdelen (vs 4). Mozes was, vanwege zijn zachtmoedigheid, niet van plan, deze zaak den HEERE voor te leggen. Maar zijn Zender grijpt „haastelijk” in, stelt het rechtsgeding, openbaart Zijn toorn, en straft de schismatieke Mirjam gevoelig. Dat is Gods liefde-volle, herderlijke correctie van Mozes' zachtmoedigheid.

Zullen wij het verstaan, in de kwesties van vandaag, dat er tweërlei zachtmoedigheid is? Oeh, als het gaat om het onrecht, ons persoonlijk aangedaan, in den kerkstrijd der laatste jaren — we kunnen niet zachtmoedig genoeg zijn. Dan wordt het een weelde, zoo'n getuigenis als over Mozes op Gods attestatie te mogen hebben. Maar, nooit mogen we, vanwege onze zachtmoedigheid, over het rechtsgeding heenruipen. Nooit de kwesties van Christus' geschonden Koningsrechten camoufleeren met vrome uitingen van zachtmoedigheid, van vergevingsgezindheid, van hereeniging. Het gaat maar niet om wat „burenruzie in de Kerkstraat”. Het gaat er om: was de Reformatie van 1944 v.v. onderdeel van Christus' vergaderingswerk, of — revolutionair bedrijf, gelijk met eeden en in gebeden bezwoeren is.

Zachtmoedigheid is best — ze behoort tot den stijl der Kerk.

Maar dat ze onder Gods critiek valt, is evenzeer onderdeel van dien stijl der Kerk.

En daarom moet dit ons gebed wezen: laat mijn „zachtmoedigheid”, Uw Rechten en vergaderingsactie niet tegenstaan, Heiland.....

Apeldoorn.

J. SMELIK.

Waar echter de Kerk voor de wereld achteruit treedt, hare openbaring laat vervalschen, niet meer slagvaardig tegenover de wereld staat en ophoudt aan te vallen, de wapenen neerlegt, of in 's werelds tente zelf een schuilplaats zoekt, daar breekt de stroom van zonde en ellende de laatste dammen door. Krimpt de regel van CHRISTUS in, zoo breidt de openbaring van ZONDE en ELLENDE zich uit.

Ds J. C. SIKKEL,

Zuid-Hollandsche Kerkbode van  
19 April 1890.

De p

Geven  
van dr

In de  
de eerst

Die ee  
vorm”

er nu a  
voor n  
duidelijk

Maar  
iets ande

II staat,

voor n  
me niet

ling II te

dat de S

Nu is

den. Wa

„subat

houd”,

te halen

het erot

iets als

die teze

belijde

als zood

Nu b

ook z

is haar

tot het

Woord

aan het

Waar

gauw m

artikel

„begrip”

kerk zijn

begrip is

de v o

denken,

kwestie

geerig d

door den

die, al v

BEGRIJ

telijk ool

van de

nieuw, e

te lepele

maar we

welnu di

dat de

schrijvin

ge er e

begrip, e

woorden

GELOOV

grippi

mensch

grootte

HOUDE

geloofde

God. W

Hij hem

Als ik

daaraan

dus in d

ZOON G

dat van

wereld t

Nu zit

keursl

me met

studente

kerk zit

ik daar

Want

gadert, e

laten val

zeggen:

verschil

tusschen

Dr V

moedelijk

Dir ein?

wichtig.

Best,

Maar

houden

KERK

bedoel

hier, of

„vormen

Met te

als vraa

VERGAJ